Üksiknumber 5 senti

Tänasi lehte 6 külge

Pealinna Teataja

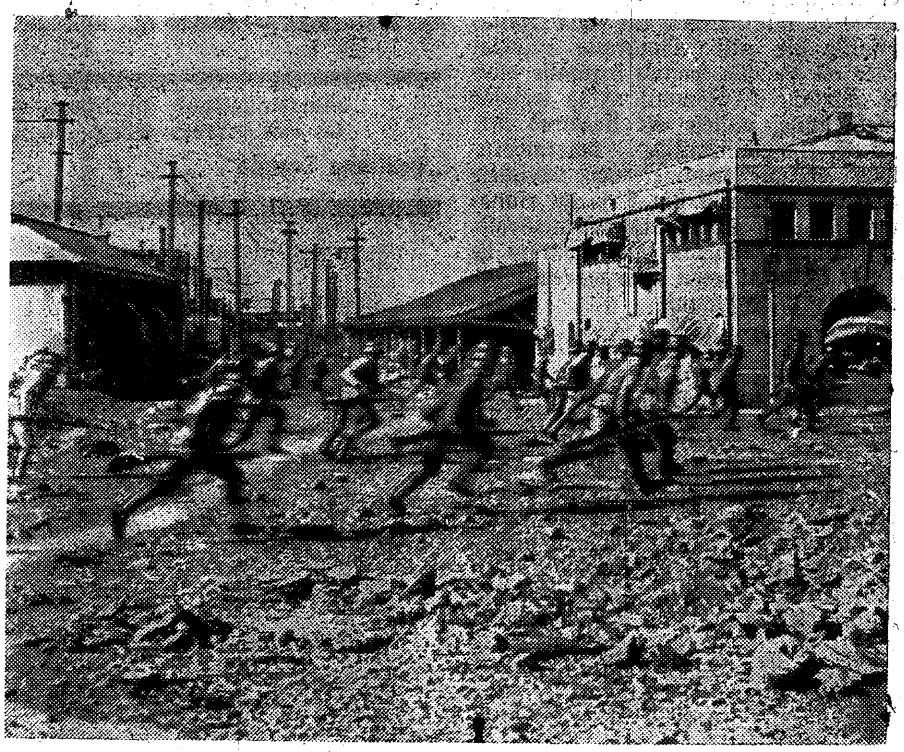
Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 2[illegible]. Avatud kl. 9-st kuni kl. 2-ni p. l. Telefon 42750. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükikoja telefon 450-67.

TELLIMISE HIND: Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile: 1 aastaks 2.75 kr., ½ aastaks 1.40 kr., 3 kuuks 0.75 kr., 1 kuuks 0.30 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijaile: 1 aastaks 4 kr., ½ aastaks 2.25 kr., 3 kuuks 1.20 kr., 1 kuuks 0.45 kr. koos postikuludega. Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis 10 senti mm veeru laiuses.

Nr. 91 (458) Kesknädalal, 24. novembril 1937. 5. aastakäik

Hiina sõdurid, keda jaapanlaste rünnak on sundinud taganema.

DANCING-ÖÖLOKAAL-RESTORAN

PARIS

Müürivahe 2, tel. 479-32.

Suurepärane välismaa tants-attraktsioon

„Titze & Tarassov"

Kasino de Paris'st

Publiku lemmik meeleolu-lauljatar

Olly Põder

Tantsitarid «Star Sisters».

Mugav olemine uuelt remonteeritud punases saalis.

Lõunad kella 1—6. Muusika algus kell ½ 10 õhtul.

Narwa mnt. sundwõõrandamise komisjon lõpetas eeltööd

Narwa mnt. sundwõõrandamise eelõuste kindlakstegemise komisjon on lõpetanud wastawad eeltööd ja asunud tegema kokkuwõtteid. Oma protokollid saatis kom. edasi teedeministeeriumile, kuna hiljem rahwuslik ehituskomisjon otsustab üksikute kinniswarade saatuse ühenduses kogu rajooni wäljaehitamise kawadega.

Nõõe on komisjon jõudnud järele waadata juba kõik Narwa maanteel Wene turult kuni kitsaröõpalise raudtee ülesõidukohani asetsewad majad ja krundid, arwult 65. Uuele määrusele wastawad leiti olewat ainult mõned üksikud majad — nende hulgas dr. Thari maja, Aiawilja tänawa ja Narwa m. nurgale tänawu ehitatud maja, end. „Lindeni" hoone; enamwähem ka Erahaigla ja Inglise kolledshi hoone ühes selle kahe naabermajaga. Kõik teised majad on kas puust ning seega warem-hiljem kuulumad lammutamisele, või siis kiwimajadena ja muidu nõuetele wastawatena jälle asetsewad „punasel joonel", nii et ka need ei jää püsima senisel kujul. See maksab ka hotell „Rooma" maja kohta: selleks tuleks lammutada üks nurk, kuna ta teine nurk tuleks jälle ettepoole nihutada. Mõnelegi Narwa mnt. majaomanikule on juba saadetud järelepärimine, millal ta mõtleb oma krunti hoonestada määrustele wastawalt, ja kas tal selleks on ainelisi wõimalusi.

Sellele järelepärimisele tuleb wastata kolme kuu jooksul.

Komisjon lõpetas oma töö ka Narwa mnt. lähedase — Pronksi, Reimani, Maneeshi ja Kompassi tänawate — rajoonis. Siingi waadati kõik krundid ja neil asetsewad ehitused üle. Konstateerti, et siin ehitused kuni 80-protsendiliselt ei wasta ruumilise ümberkujundamise nõuetele, kõnelemata „punasest jooneşt". Majad siin on puust ja kuulumad seega uuestihoonestamisele. Ka ei pääse siin üksikute, uute tänawajoonte tõttu ribakesteks muutuwate kruntide sundwõõrandamiseşt ning liitmiseşt suuremateks. See on aga juba kaugem küsimus.

Ehitusseadus, mis takistab uute hoonete püstitamist, halwab Tartu majaomanike olukorda

Majaomanike koja Tartu osakond pöördus koja juhatuse poole kirjaga, milles paluti samme astuda, et Ehitusmääruse punkt, mis puudutab Tartu lennuwälja ümbrust, saaks muudetud ja kohaldatud elu tegelike nõuete kohaselt. Kirjas märgitakse muuseas järgmist:

Ehitusseaduse täiendamise seaduse paragr. 165³ põhjal ei luba Tartu linnawalitsuse ehitusosakond püstitada uusi ehitusi, ka mitte kõrwalhooneid, lennuwälja piirawas 300 m. laiuses wöös. Nimetatud seadus ütleb järgmist: Lennuwälja piirawas 300 m laiuses wöös (takistusteta wöö) on keelatud igasuguste uute aedade, ehituste, **mastide ja** muude üle maapinna ulatuwate esemete püstitamine ning metsa, puiestike või üksikute puude kaswatamine.

Nagu seadusest nähtub, käib absoluutne keeld **ainult takistusteta** wöö kohta. Kus aga **ehitused juba** olemas, seal ei peaks see **keeld** siema rakendataw niisugusel kujul, sest wastasel korral ei oleks seadusandja wõtnud teksti sisse klambrites olewat märkust „takistusteta wöö". Kui wastawate ajutuste arwates on keelatud uute ehituste püstitamine, siis ei tohiks see käia olemasolewate ehituste hädawajalike kõrwalhoonete kohta, sest wastasel korral on takistatud ka olemasolewate majade ja ehituste kasutamine. Lennuwälja kasutamise huwides oleks ainult, et takistatud wöösse ei püstitataks kõrgemaid ehitusi, kui seal juba olemas.

Tartu linna ehitusosakonna poole on pöördunud majaomanik, kes palus linnawalitsuselt luba pesuköögi ja kuuride ehitamiseks ülaltähendatud takistusteta wöösse. Linnawalitsus keeldus ehitusloa andmisest, põhjendades oma otsust awaldatud ehitusseaduse täitmise seadusega.

Majaomanike koda, kaalutledes Tartu osakonna kirja sisuliselt, leidis, et ei saa nõuda Tartu linnawalitsuselt ehitusmääruse mittetäitmist, mis on kooskõlas wastawa seadusega. Eluliselt on Tartu lennuwälja ümbruses ajutwate majade omanikud kinniswarade kasutamisel selle seadusega asetatud raskesse seisukorda, kuna Ehitusseaduse täiendamise seadus ei sunni olemasolewaid ehitusi lammutama, waid keelab uute püstitamise, mis muudab kinniswarade kasutamise wäga raskeks.

Majaomanike koda soowitab majaomanikul, kellele ei antud ehitusluba, Ehitusseaduse täiendamise seaduse paragrahw 165⁴ põhjal pöörduda ehitusloa saamiseks wastawa ministri poole, kes wõib lubada paragr. 165³ eesjadest kõrwalekaldumist.

Majaomanike koda saatis tähendatud-sisulise kirja koja Tartu osakonnale.

Uusi ehitusi

Linnawalitsus otsustas kinnitada alljärgnewad ehitusprojektid:

R. Paju projekt kolmekordse elumaja ehitamiseks Israeli tän. nr. 5.

H. Kull'i projekt muudatuste kohta kiwist üürimaja püstitamisel Paldiski maantee 23-a.

H. Simsoni projekt puust katusekorraga elumaja ehitamiseks Oraşe tän. 8.

Kuurid tuleb lammutada

Linnawalitsus määras lammutamisele Liiwalaia tän. asetsewad E. Wildtile ja Kr. Krabile kuulumad kuurid, kuna need olid ehitatud ilma loata. Kinniswaraomanikud palusid lammutamise tähtaja pikendamist, millele ka linnawalitsus tuli osaliselt wastu — määrates wiimaseks tähtpäewaks 31. detsembri 1937. a.

Linna ehitusrajoonid wõetakse rewideerimisele

Linna ehitusosakonnale on esitanud Kristiine heinamaal, Pardi tänawa ääres asetsewa kahe kinniswara omanikud palwe, et nende hooned määratakse 6. ehitusrajooni, kuna nende kinniswarad on ose 6. ehitusrajooni piiril.

Linnawalitsus, tutwudes palweawaldajate soowidega, leidis, et ei ole mõtet muuta ehitusrajooni üksikute kruntide kaupa, kuna linna ehitusrajoonide muutmise ja täiendamise küsimus kogu linna kohta tuleb lähemal ajal arutusele. Seepärast tuleb palweawaldajail teatada, et nende soowi arwestatakse linna ehitusrajoonide plaani rewideerimisel.

Kaubandus-tööstuskoja walimised lähenewad

Rudolf Rosing kandideerib 3. sektsiooni

Käesolewa kuu lõpul toimuwad Kaubandus-tööstuskoja walimised. Kandideerijate nimekirjad on koostatud ja kõigile liikmeile saadetud kätte. Nimekirja lähemalt waadates wõib märkida, et enamik kandidaate on üles seatud organisatsioonide poolt. 3. sektsioonis kandideerib erakaubanduşt pooldawate ärimeeste poolt esitatud pealinna ärimees Rudolf Rosing. Ta on elawalt osa wõtnud paljude organisatsioonide tegewuseşt. Praegu kuulub ta Tallinna Majaomanikkude Seltsi juhatusse. Omakatses tegew juhatusliikmena, Wabataht. Tuletõrje Ühingu propagandapealik, Riigi Tööstuskooli ekspertkomisjoni liige ning lähemalt tegew weel mitmes teises organisatsioonis.

—:—

Kinniswara valdaja-valitseja vastutab ehitusmääruste rikkumise eest omanikuna

Linnawalitsus nõudis kirjaga 15. juulist 1935. a. Wene tän. asuva O. W. pärijate maja kuuenda, wiienda ja osalt neljanda korra korterite elamiseks sulgemist ja see nõue kuulutati politsei kaudu majaperemehele. Kuna majaomanikud jätsid selle nõude täitmata, siis taotles linnawalitsus kriminaalkorras majaperemehe wastutusele wõtmist ja eeltähendatud majakordade lammutamist ning kooskõlastamist projektiga, mis kinnitatud linnawalitsuse poolt 1922. a. aprilli- ja 1923. a. weebruarikuul.

Jaoskonnakohtunik otsustas majaperemeest E. W-d karistada Krim.-sead. § 123. põhjal 15 kr. rahatrahwiga ja Krim.-sead. § 25. ja 26. alusel kohustada elamiseks sulgema eeltähendatud maja kuuenda korra ning wiienda ja neljanda korra puust katusekorra korterid. Linnawalitsuse nõue nende majakordade lammutamiseks jäeti aga rahuldamata.

Majaperemehe poolt antud kaebuse jättis ringkonnakohus rahuldamata ja kinnitas jaoskonnakohtuniku otsuse põhjusel, et asjatundjate arwamusega on tõendatud, et kõnealuse maja tähendatud korterid on tuleohtlikud ja pole wastawad terwishoiu nõudeile. Korterite sulgemise nõue kuulutati politsei kaudu E. W-le, ja silmas pidades Ehitusseaduse § 210. eeskirju, tuleb esitatud nõudmine tunnistada seaduslikuks. Et süüalune E. W. seda isiklikku ja seaduslikku korraldust pole täitnud, wastab tema tegu Krim.-sead. § 123. tunnustele. Kuna ehituse ülaltähendatud osad on hädaohtlikud awalikule julgeolekule ja pole wastawad terwishoiu nõudeile, siis on korterite elamiseks sulgemine kooskõlas Krim.-sead. § 25. p. 1. ja Ehitusseaduse § 210. nõudeiga. Ka ei määri kohtu arwates arwestamist kaebaja wäide, nagu poleks tema wastutaw seadusliku korralduse täitmatajätmise eest põhjusel, et ta on waid kõnealuse kinniswara kaasomanik 1/4 mõttelises osas. Politseiametniku kui tunnistaja seletusest aga selgub, et E. W. ei awaldanud warem mainitud linnawalitsuse kirja sisu kuulutamisel mingit waidlust, waid koguni wastuoksa, ta esitas wastawale politseikomisjarile palwe korterite sulgemise tähtaja pikendamiseks. Selleşt E. W. talituswiisist tuleb järeldada, et tema oli kaaspärijate asjadeajaja maja walitsemisel ja kinniswara tegelikuks majandajaks. Seepärast tuleb järeldada, et just E. W., kui maja tegelik waldaja (olgugi, et ta teotses kaaspärijate seaduslikku wolitusета, mitteametlikult saawutatud kokkuleppe aluse), oli kohustatud täitma politsei seaduslikku korraldust, tarbekorral teatades selleşt maja kaasomanikele. Tuleb ka märkida, et ehitusseaduse § 210. räägib „peremehest", mitte omanikust. Ka riigikohus on ajunud seisukohale, et ehitusmääruste rikkumise eest wõib wastutaw olla mitte üksnes kinniswaraomanik, waid ka tegelik pidaja, tunnistades R. Johansoni süüd. asjas, et wastutaw on alaealise kinniswaraomaniku loomulik eestkostja — tema isa. Kuna aga käesolewas asjas seaduslik nõudmine oli esitatud isikule, kes oli üks kinniswara kaasomanikke ja ka selle tegelik waldaja ja walitseja, siis oli selle nõudmise täitmine temale kohuslik. Lõppeks kohustasid süüalust selle nõudmise täitmiseks ka B. E. S. § 931. sätted.

Riigikohtule antud kassatsioonkaebuses palub E. W. tühistada kaewatud ringkonnakohtu otsuse, kuna olewat tõendamata asjaolu, et tema oli kõigi omanike asjadeajaja ja tegelikult majandas kinniswara. Ringkonnakohus olewat oma seisukohtades wastollu jätnud ja politsei korraldus wõis küll sisuliselt seaduslik olla, kuid wormiliselt olnud see ebaseaduslik.

Antud kaebuse jättis aga riigikohus tagajärjeta, kuna asjaoludest selgwat, et ringkonnakohus on arwestanud kõiki asja kohta käiwaid andmeid ja on neist teinud õigeid järeldusi. Asjaolu, et otsuse põhjastes on tarwitatud mitmelugusèid nimetusi kohtualuse mahekorra määramiseks kinniswara suhtes, ei moodusta endast weel mingit wastolu, sest otsuse põhisest selgub kohtu ühtlane seisukoht, mille järgi kohtualune oli wõimeline täitma politsei poolt temale esitatud nõudmist. Politsei poolt esitatud nõue oli ka wormiliselt seaduspärane, sest Ehitusseaduse § 210. toodud mõiste „peremees" ei haara üksnes kinniswaraomaniku mõistet, waid on märksa laiem, haarates ka kõiki neid isikuid (waldaja, walitseja jne.), kes on pädewad wastawaid hädawajalikke korraldusi täitma.

Wanametalli wastuwõtmine Hollandi tänawal

Allweelaewastiku Sihtkapitali juhatus korraldas pealinnas wanametallide wedu neilt todanikelt ja ettewõtetelt, kes olid teatanud oma annetusest keskjuhatusele. Suurima annetuse tegi Betty Besprosvanny ja Poeg — annetades 2 290 kg määrtusliku wanametalli. Luscher ja Mathiesen annetas 1 170 kg. Wäga omapärasele tööle olid asunud A.-ş. Lutheri töölised, kohaliku tuleförje liikmed: Ottomar Nõmmik, Arnold Lillewälja, Alfred Waa ja Woldemar Interbarh, kes korraldasid A.-ş. Lutheri juhatuse lahtel nõusolekul wiimase hoowis ühise wanametallide kogumise, mis üüritese ajaga andis 2 000 kg, milline hulk eile juba Sihtkapitalile üle anti. Wanaraua alusmaterjals oli hoowile toonud kogumise mõtte algataja O. Nõmmik wana kreissae plekkkatuse, millele oli kleebitud silt: „A.-S. wanametallide wastuwõtukoht". Kõigile eelnimetatud töölistele anti eile laoplatsil üle 1. järgu rinnamärgid ja 1. järgu kinniswaramärgid. A.-ş. Luther annetas juba warem ise 3 000 kg ja on seega juba warem wastawad märgid saanud.

R. Arpe, Punkri tn. 7—2, annetas 100 kg.

Sihtkohtule wõid wanametalle laoplatsile: A. Espenberg, Kaupmehe 23, 1 070 kg, „Singeri" majina osi. Maria Riisikamp, Kappeli 3, 76 kg, K. Walter 5 kg, H. Aswelt 100 kg, A. Heinmets, Koidu 20, 7 kg ja 6 kg waske, Friedrich Tofer, Madara tn.. 1 300 kg, A.-ş. Tallinna Liimi- ja Kunstwäetisetehas, 1 300 kg, R. Täheste, Woolu 9—1, 13 kg ja 5 kg waske ja E. Raud 1 kg punast waske.

Kogumispäewa õhtuks oli toodud pealaoplatsile wanametalle Tallinnast 44 tonni ja prowintsidest kokku 151 tonni. Toimkondadest on praegu esikohtadel Tallinn — 43 790 kg, Narwa — 27 880 kg, Paide — 27 093 kg, Pärnu — 27 215 kg, Tapa — 12 502 kg, Walgamaa — 16 520 kg, Wiljandi — 10 550 kg.

Majaomanikud! Hoolitsege, et ka Teie naaber tellitks omale **„Pealinna Teataja".**

Brasiilia riigipresident Vargas.

Kardetaw naine

Franz Molnar.

(Kuus rikast meest. Tegewus sünnib klubis.)

Esimene mees: Mina ei karda midagi. Minu warandus sarnaneb tuhatjalgjega. Kui tal kakskümmend jalga ära lõigata, jääb talle neid weel ühekşajada kahekşakümmend, et püşida ja mitte ümber kukkuda.

Teine mees: Minu warandus on nii suur, et mind ei suuda kohutada üksi poliitiline telegramm ega börşiteade.

Kolmas mees: Minu rikkus on nii targalt jaotatud, et teda ei kahjusta ei sõda, majanduslik kriis, töötuus ega politilised segadused.

Neljas mees: Mina olen şamal kombel oma raha kindlustanud.

Wiies mees: Kes meist şeda poleks teinud? Pole teist meekodit.

Teine mees: Siiski! Suure waranduse, mida miski muu ei kahjusta, wõib lõplikult häwitada naine.

Esimene mees: Naine on ainus hädaoht, mis meie raha şiin maailmas ähwardab.

Kolmas mees: Minu härrad! Teeme kindlaks, millist naisetüüpi wõib nimetada „rahale kardetawaks naiseks."

Neljas mees: Kuidas şeda teha?

Kolmas mees: Lihtne: me wahetame oma kogemusi, määrame auhinna, ja wõidab see, kes kujutab naist, kes teda armastawa mehe waranduşele on olnud hädaohtlikem.

Kõik: Wastuwõetud! Ja hind?

Kolmas mees: Karp häid Hawanna şigareid.

Kõik: Tehtud!

Esşimene mees: Mu härrad, mina awan waidluşe. Naine, kellest kõnelen, ei teadnud kunagi õhtul ütelda, kuhu oli şaanud hulk raha, millega ta hommikul oli alustanud päewa. Ta ostis pişiasju, mis ununeşid. Ta laenas oma sõbratariidele raha. Jagas jootrahaşid. Kostitas wõõraid lapşi. Ta annetas heategewaks otstarbeks. Nii şageli kui ta oma ridiküllişt mõtlis taskurätiku, kukkus şealt mõni pangatäht. Waene perekond oleks şelleşt şaanud ära elada, mis ta rahas tänawale taotas. Suutmata oma wäljaminekuişt teha kokkuwõtet, kulus tal kõik raha. Ühe aasta päraşt märkaşin, et tema hoolimatus oli tõşiselt puudutanud minu rahanduslikku taşakaalu.

Kuues mees: See pole midagi. Rikas mees şuudab sellişt naişt taluda. Edaşi!

Teine mees: Minu languşt on kerge şeletada. Naine, keda armastaşin, ihales iluşaid riideid, mantleid, kübaraid, nahku, jne. Pariişi kalleimaid şalongid töötaşid temale. Kirjawahetus moeşalongidega nõudis minult eribüroo asutamişt, ja mul oli erilaekur, kes taşus tema arweid. Ta raişkas niipalju raha, et şain närwiwapustuse ja olin şunnitud minema şanatooriumi.

Kuues mees: Ka see on taluta w, şest raişkamişel on oma piir. Päewas kolm kleiti, see teeb aastas 1095 kleiti jne. On olemas maksimum, mida naine ei suuda ületada. Edaşi!

Kolmas mees: Minu naine armastas ehteid. Kõike, mis ta juweliiri juures nägi . . .

Kuues mees: Ka see laşeb end taluda, şest şelgi on oma piir, kuigi leian, et see tüüp on kardetawam eelmisteşt. Siin on piiriks inimeşe kehaehitus. Naine, kes armastab diadeeme, omab ainult üht pead. Kõrwarõngaste jaoks — Jumal tänatud — ainult kaht kõrwa. Kaks kätt käewõrude, kümme sõrme sõrmuste jaoks. Ja need kümme sõrme pole ka nii pikad, et üks tõeliselt rikas mees neid ei jõuaks sõrmustega ehtida. Kaela ja rinna mõõduş panewad piiri pärlidele ja şõlgedele, milliş luigekaela ja rinnakuhilat daam ka ei omaks. Şmelişel kombel pole naised weel Aafrika şuguharudelt üle wõtnud moodi ka ninas ja alumişe huule küljes kalliskiwe kanda, niişiis näete, şiingi on wõimaluşed piiratud. Ma ei taha ütelda, et şelline naine waranduşele oleks kahjuta, aga kui ta pealaeşt jalataldadeni ehetega üle külwata, rahuneb ta ja laşeb ka mehel hinge tõmmata. Edaşi!

Neljas mees: Minu naine oli kirglik kaardimängija . . .

Kuues mees (naerdes): Muud midagi? Arge jatkake. Kaardimängija naişe hädaohtlikkuşe lükkab ümber tõşiaşi, et pole kirglikke kaardimängijaid, kes wahete-wahel ei wõidaks, olgu ta nii kirglik mängija ja nii õnnetu käega kui tahes. Sellişt naişt igatahes kardetawaks nimetada ei saa. Edaşi!

Wiies mees: Naine, keda armastaşin, oli pärit waeşest, kuid lasterohkest perekonnaşt. Ta jumaldas oma perekonda ja tahtis selle iga liiget õnnelikuks ning rikkaks teha, ja şeda muidugi minu kulul.

Kuues mees: Kuipalju şugulaşi oli teie naişel?

Wiies mees: Umbes kuuekümne ümber.

Kuues mees: Nii! Ka şellel on oma piir. Kui kõik kuuskümmend olid rikkad ja õnnelikud, rahunes ta. Oli nii?

Wiies mees: Jah, nii see oli. Kui kõik tädid ning onud omaşid iluşasti şişustatud willad ja kindla aastarendi, milleşt nad hiilgawalt ära elaşid, langes mu naine mulle tänulikult kaela ja mina aşuşin kahekordşe energiaga uut waranduşt koguma.

Kuues mees (naerab): Ja şeda julgete te kardetawaks naiseks nimetada?

Esşimene mees (ärritatult): Te lõbustate ennaşt şuurepäraşelt.

Teine mees: Mis ime, kui taotakşe kannatus.

Neljas mees (şamuti): Kõigel on oma piir.

Wiies mees: Loodame, et teil on waruks naişetüüp, kes on hädaohtlikum kui şenikirjeldatud!

Kuues mees: Mu härrad, palun proowige kalleid şigareid! Waatlen auhinda juba kui enda omandust ja pakun şellepäraşt teilegi.

Kõik mehed: Ennem jutustage! Wälja oma kardetawa tüübiga!

Kuues mees: Waadake minu tiilaspead. Mu juukşed tuliş peaşt ühe naişe päraşt. Te tunnete minu elulugu: oma kodumaa rikkaima mehena taotaşin kümne aasta eest kogu onta waranduşe kuni wiimşe hellerini. Ühe naişe päraşt. Eşitan teile kardetawaima naişe tüübi: see oli minu naine.

Esşimene mees: Mis oli tema kireks?

Kuues mees: Kokkuhoidlikkus! (Pişarşilmil). Mu härrad, kardetawaim naine on kokkuhoidlik naine. Naine, kes kõik oma raha kannab hoiukaşaşse. Naine, kes raha, mille ma annan üüe kübara ostmiseks, paneb panka, naine, kes wähe şöök ja nii şäästetud raha wiib hoiukaşaşse. (Sätkab nuttes). Seşt, mu härrad, naine, kes rahaga ei oska ümber käia, on kalutaw. Naişt, kes jumaldab iluşaid riideid, wõib tuhanderiidehilbuga rahuldada. Naişt, kes armastab ehteid, wõib ehetega üle külwata. Naine, kes aitab oma perekonda on ühel päewal oma perekonda küllusseni abistanud. Aga, mu härrad, kus on panga rahamahutamise piirid? Kunas üfleb pank: küllalt? Kus on konto piirid? Kokkuhoidlik naine, astudes panka, leiab eest põhjatuse. Merd wõib lu'ikaga tühjaks kanda, on waja waid palju kannatust. Kuid mis on şelle kõrwal kannatlikkus, millega pank talub, et temaşe mahutatakşe raha? Kus on şiin piir? (Nuukşudes). Kus on şiin lõpp? Lootus? Jumal kaitsku mehi kirglikult kokkuhoidlike naiste eest.

Majaomanik KODUS

Mugaw nurk

Igaüks andku oma korterile isikupärane ilme

Wanasti oldi kodu suhtes wähenõudlikum kui tänapäewal. Korteris oli ainult üks „parem tuba“, mida igapäew ei kasutatud. Ja selles siis „mugaw nurk“: nurgas kõrge sohwa, millel istudes jalad põrandani ei ulatanud, sohwa ees suure, raske jalaga laud ja laua all nurgeti seatud waip. Siis weel riiulid mitmesuguse tühja-tähjaga, õlglillede ja üleswõtetega. Kes wõib endale weel midagi ebamugawamat kujutleda?

Tänapäewa mugaw nurk peab olema tingimata teissugune. Weel enam: tänapäewa inimene ei lepi üksnes „nurgaga“; ta on nõudlikum, ta soowib, et kogu korter oleks mugaw. Meie nõuded korteri suhtes on kaswanud ühes nõuetega, mida elu meile seab: laetud õhk, mis meid ümbritseb, teeb tarwilikuks teatawa lõdwenemise, ilma milleta me paratamatult lühema wõi pikema aja jooksul kaotaksime oma seesmise tasakaalu. Meie rahutul ajajärgul peab korter pakkuma tõelist puhke- ja rahuwõimalust.

Rahu — sellega ei ole mõeldud mitte magamist, waid rohkem iseenda kogumise, keskustumise, endaga üksiolemise wõimalust, mis meile kehaliselt ja waimselt kõik selle wõimaldaks, mis meil igapäewa askeldustes ja rutus kipub kaduma. Tahame olla sundimatult wabad. Kui wanasti kõneldi „mugawast nurgast“, siis tähendas see umbes säärast nurka tühjalt seiswas saalis, nagu ülalpool kirjeldatud, kus wiibiti ainult külaliste puhul. Kõneldes tänapäewa mugawast nurgast, mõtleme selle all teatawat pehmete, madalate istumiswõimaluste, käepärase riiuli wõi lauaga, hästi walgustatud nurka elutoas, kus wõime wiibida wõimalikult palju. Tarwiduse korral olgu neid mugawaid nurki rohkem, kas igas toas, ja selle mõiste alla kuulugu kas wõi ainuüksi hea tool.

Mugawa nurga oluliseimaks eseks on mugawad toolid ja sohwa madala laua ning lambiga kuski akna läheduses nurgas wõi toa ühes otsas, kus on wähem ukse ja rohkem seinapinda. Sohwa tuleb asetada nii, et walgus aknast ei langeks otse sellel istujale.

Sellest nurgast tuleb eemale hoida kõik see, mis meid wähimalgi määral wõiks häirida. Uldse, ruumist tuleb armutult wälja heita igasugune kribu-krabu ja kolu, millel ei ole praktilist wäärtust ja mille iluwäärtuski on kahtlane. Nurgas peab olema kõike seda, mida seal istudes tarwis wõib minna. Iga üksik mööbliese peab olema läbi mõeldud, meile kohaste mõõtudega. Muidugi on lihtsam minna mööbliärri ja sealt endale sisseseade wälja walida. Kuid selline sisustus ei walmista meile kunagi täit rõõmu. Iga leidub seal midagi, mis pole määratud meile. Tuba on ebakodune ja nagu ilma päikesepaisteta.

Üksi eluruum ei tohiks kunagi olla midagi walmit, kindlaks määratut, millega tuleb leppida kui paratamatusega, waid peab jääma alati wõimaluse seda hiljem täiendada ning muuta. Sellel on ka see paremus, et ei tarwitse kõike korraga muretseda, waid aegamööda, wõimaluste ja tarwiduste kohaselt. Ainult selliselt saab anda korterile isikliku, omapärase ilme. Siinjuures hoidume raskest massiiwsest mööblist, sest see tähendab sundi pidada kinni kord kindlaks määratud paigutusest. Mööbel peab olema nii kergesti ümberpaigutataw, et meil oleks alati tunne, et wõime seda kergesti, juurema waewata teha, kui waid tahame. Ja see on tähtis. Meie mugawa nurga laud on kerge, wõrdlemisi wäikene, tarwiduse korral riiulite wõi klappidega, selline, mida igal ajal wõib kõrwale seina ääre tõsta. Muretseme siia nurka ainult tingimata wajaliku, mida tõesti tarwitame. Ka pilte ning kunstiesemeid. Aga ka siin maksab nõue: wähe ja head. Kooskõlalisest terwikust, mis walitsegu ruumis, saadakse sageli aru nii, et teatud rühma mööbel peab omama ühesuguseid worme, peab olema ühte wärwi, omama ühesugust mööbliriiet jne. Muidugi, see kõik wõib nii olla, — aga ta wõib ka mitte nii olla. Sirgjooneline laud wõib moodustada huwitawa kooskõla kõwerawormiliste toolidega, üks punane tugitool wõib sinise mööbli keskel mõjuda karastawalt. On pigemini tähtis, et ühe rühma mööblite wäärtus oleks ühtlane: lihtne toolike funduks armetuna uhke raamatukapi kõrwal, lihtne maariie puisena siidi juures jne.

Mugawate nurkade saamiseks kasutatakse erilisi eesriideid, wõi lihtsalt jäetakse rühma ümber küllaldasel määral tühja seina ja ruumi. Rühma keskele — fulipunkti — asetatagu midagi wärwilist: waas, lilled wõi muu, mis waataja pilgu põmbab rühmale.

Muide, nurga mugawus algab juba teega, mis tema juure wiib. Sohwa wõi toolide juure peab pääsema hõlpsasti, ilma, et oleks tarwis end kuhjatud mööbliesemete wahelt läbi suruda. Nurk peab olema wõimalikult selline, et seal istudes pilk kohe ei langeks wälisukselе. Waip ei tohi jääda kawalisele läbikäiguteele, sest siis ei pea teel olew osa kuigi kaua wastu. Mööblid olgu ennem madalad kui üleliia kõrged, nad mõjuwad siis puhkama kutsuwalt ja on mugawamad. Mugawust tõstawad seinawaibad wõi -katted, mis suuremas wõi wähemas mõõdus seinu katawad.

Sõnaga: asudes oma kodu sisustama, tuleb enne natuke järele mõtelda ja kõiki wõimalusi kaaluda.

Moodne söögituba.

Mugaw istemööbel.

DONALDI MÖÖBEL ON ODAV, MUGAV JA TUGEV

Äri asub Narva mnt. 9

Telef. 462-33

Pilbaskatuse wärwimine

SOOME JA ROOTSI WÄRWIGA

Laudadest tehakse harwa katust; peamiselt on puukatus pilbastest wõi sindlitest. Kohasemaks wärwiks pilbaskatusele on nn. soome wõi rootsi wärw. See wärw ei pane puu poore kinni, waid kaseb puul, nagu öeldakse, „hingata“, ühtlasi kaitseb wärw puud mädanemise eest ja annab katusele ilusa punase wärwingu. Kui wõtta arwesse selle wärwi odawust, siis wõib teda soowitada, olgugi et ta nõrga sideaine (rukkupüüli) tõttu nõuab sagedamat uuendamist. Wärwida tuleb päikesepaistelisel päewal. Tööd tuleb nii korraldada, et saaks alata selle katusepinnaga, millel hommikupoolel kõige rohkem on päikest, ja lõpetada sellega, millele päike paistab õhtupoolitul.

Soome wärw 50 l wett, 2 kg peent rukkijahu, 1½ kg rauawitrioli, 4 kg punast mulda.

Keetmise järjekord: keeta tuleb kõrtalt suures pajas. Segatakse rukkijahu wee hulka, walwates et ei tekiks klimpe; lastakse weel keema tõusta, siis walatakse teises nõus ülessulatatud rauawitriol hulka; peale ½-tunnilist keetmist lisatakse 4 kilo punast mulda ja keedetakse weel umbes ½ tundi. Soowi korral wõib kuumale wärwile 1 kuni 2 l wärnitsat (wõi linaseemneõli) hulka segada ja hästi läbi klopida. Wärwida tuleb kuuma wärwiga.

Rootsi wärw: 50 l wett, 5 kg puutõrwa, 3 kg rukkipüüli, 2 kg rauawitrioli, 6 kg helepunast mulda.

Weega segatakse 3 kg rukkipüüli; aetakse keema, lisatakse 2 kg sulatatud rauawitrioli ja 5 kg puutõrwa juure; lastakse 15 min. keeda ja segatakse siis 6 kg heledat peent wärwimulda juure. Nüüd keedetakse weel 1—1½ tundi. Kui wärw wee auramise tõttu liiga paksuks muutub, lisatakse keetes wett juure. Wärwida tuleb sooja wärwiga.

Kui mõnda osa katusest uuesti kaetakse, siis wõib wärwimist toimetada weel järgmiselt. Pärast wärwi walmistamist kastetakse pilpad kimbukaupa poole pikkuseni katlasse. Peale kahenemist wõib otsekohe katusekatmisele asuda. Säärane pilbaste immutamine on eriti soowitataw asjaolu tõttu, et pilpad wärwitakse nii alumiselt kui ka pealmiselt pinnalt, kuna walmis katuse wärwimine ainult pealmist pinda katab.

Kuulutage „Pealinna Teatajas“

Linnaõhu uurimusi wälismail

Püütakse leiutada nõe ja gaaside neutraliseerimisseadeldist

Berliinis on toimunud linnaõhu täpne analüüs jn on tehtud kindlaks, et Berliini suurlinnaõhk on päris tolmune ja must. Mõõtmised osutawad, et Berliini õhus on keskmiselt 12 000 wäikest tolmutera õhuliitri kohta — siin on jäetud arwestamata kõik „nähtaw tolm“, mis koosneb nii suurist teradest, et need ei pääse inimese kopsudeni — arwesse wõetud on siis waid kõige wähemad terakesed, mis on suruselt umbes 1/5000 mm ja seega nii wäikesed, et wõiwad tungida kopsuni.

Uurijad siiski ei usu, et Berliini õhk oleks keskmiselt mustem wõi tolmusem kui mõne teise suurlinna oma, mis ongi päris tõenäolik.

Paljudes Berliini osades on analüüsil siiski saadud ülemaatooduд keskmisest arwust paremaid tulemusi, eriti muruplatsides ja puiestike läheduses, mis paiguti isegi linna keskosades on wähendanud „tolmusisaldawust“ enam kui poole wõrra.

Stokholmis on ka juba pühendatud tähelepanu sellele õhu puhtusküsimusele. Stokholmi õhk — seegi ei ole enam, hoolimata puhtaist meretuultest ja linna suhteliselt wäiksusest, näit. Berliiniga wõrreldes, kõige puhtam. Suurimaks paheks on seal, nagu seda hakkab tunduma juba Helsingiski, autode poolt õhku paisatud toorõlide gaasid.

Selles tolmuwõitluses lõpuks ei aita wist muu kui hankida ikka tõhusamaid tänawapuhastamisautosid ja leiutada majade korstnaisse ja autodesse seadeldisi, mis neutraliseeriksid kõik nõe ja gaasid.

Tehnilisi uudiseid

Tselluloosiwalmistamine õlgedest.

Itaalia Riikliku Poligraafilise Instituudi (milline trükib „Gazzetta Ufficilae't“ — Riigi Teataja — ja kõik riigi poolt wäljaantawad raamatud, plangid, määrtpaberid jne.) aruandest on näha, et instituudile alluwa õlgedest tselluloosi walmistawa wabriku ehitamine Fioggia's maksis ca 25 milj. liiri. Wabrikus töötab 940 töölist. Wabrik toodab õlgedest tselluloosi paberiwalmistamiseks, mis on ehjwones määratud riiklikeks tarbeks, ülejäät paberist läheb müügile paberikauplusile.

Elamute wäärtuse määramine linnades

Arhit. **Ole Gripenberg**

Kinniswara hankimishind on summa mitmest tegurist. Ehitustegewuse konjunktuurimuutused mängiwad tähtsat osa

Wäärtusest üldiselt.

Wäärtuse-mõiste eeldab, et on midagi, millel on wäärtust, ja keegi, kelle jaoks sel on wäärtust. Wäärtus on siis suhe, mis tuletub sellest, et mingi ese on kellelegi tarwilik või muidu meelehead walmistaw. Eri esemetel, objektidel, on sama isiku, subjekti, suhtes wäga erinewal määral wäärtust. Harilikus olukorras on kuldkell rändurile palju wäärtuslikum kui klaas wett. Aga kõrwes janunejale ei ole kuldkell liiwaterast wäärtuslikum, kuna sellewastu klaasitäis wett on suuremal määral wäärtuslik. Objekti wäärtuse suurus oleneb siis üldiselt sellest kasust ja otstarbekohasusest, mis objektist on subjektile. Kuid neile asjaoludele lisandub weel palju teisigi, mille põhjal tehakse hinnanguid.

Wõib öelda, et kõikide elutoimingute juhtijaks on hinnanguid. Kuid need hinnanguid sünnivad nagu öelduid, wäga erinewail aluseil. Nii wõib tõnelda mitmekesisest wäärtusist, nagu kunstilised, teaduslikud, esteetilised, eetilised, majanduslikud jne. wäärtused.

Majanduslike wäärtuste alale siirdudes märkame eri wäärtuste nimetusi ja jaotusi.

Neid ei ole siiski põhjust puudutada. Käsiteldawa küsimuse seisukohalt on tähtis konstateerida, et majandusliku wäärtuse all mõistetakse seda tähtsust, mis anname mõnele asjale sel alusel, et meie edu on ühel või teisel wiisil sellest sõltuw. Et elamu omab majanduslikku wäärtust, on endastmõistetawalt selge. Siiski tuleb teha mõningaid piiritlusi, et wõimalikult täpselt tuua esile selle, mida siin püüame käsitleda.

On tähelepandaw, et majanduslikku wäärtust nimetatakse subjektiiwseks või objektiiwseks. Eelmise all tuleb mõista wäärtust teatud subjekti seisukohalt. Objektiiwne wäärtus sellewastu tähistab wäärtust kõigi subjektide suhtes. Objektiiwne majanduslik wäärtus on objekti tunnustatud wõime toota teatud tulusid.

Kuna elumaja peame selles mõttes wahendiks, mis woodab teist erilist wahendit (raha), on loogiline tõnelda maja tootmiswäärtusest. Nii jäawad meie käsitlusest wälja mingiks eriotstarbeks ehitatud majad, nagu näit. kirikud jne. On selge, et iga maja hankija või ehitaja püüab toimida majandusliku printsiibi kohaselt, s. o. soowib saada kinniswara, mis suhteliselt wähima kuluga annaks parima tulemuse. Kinniswara wäärtuse määramisel on siis tähtsaim objektiiwse tootmiswäärtuse määratlemine. Warem peeti üldiseks seaduseks, et kinniswara õige wäärtuse moodustab tema walmistushind. Nüüdisajal peetakse sellist waadet ekslikuks. Muidugi on selge, et kinniswara hankimishinnal on suur tähtsus ka tootmiswäärtuse määrangule. Objekti walmistus on wältimatu eeldus wäärtuse tekkimiseks. Nii on siis kohane selgitada kinniswarade hankimishinda tootmiswäärtust mõjutawa tegurina.

Kinniswara hankimishind on summa mitmest tegurist,

millest tähtsamad on järgmised: krundi hind, ehitamiskulud ja muud ehitusaegsed kulud. Seni on arwatud, et krundi hinda wõib kõige paremini määrata sel teel, et kaswatatakse ruutmeetrite arwu ruutmeetri hinnaga. Nüüd peetakse sellist arwestust ekslikuks. Krunt on tükk maad, mis wõib sisaldada eri määral wäärtusi, olenedes sellest, kuidas neid osatakse krundist esile tuua. Märgitagu siinkohal mõningaid asjaolusid, mida tuleb selgitada, enne kui wõib määrata krundi wäärtust. Kõigepealt tuleb waadelda krundi kuju ja plaani. Tuleb leida wastus muuseas järgmisile küsimusile: milline on krundi ajupait ärikohana, milline elumajana, millised on just selle koha suhtes ehitusnõuded ja muud tingimusi puudutawad erimääruseid, kas ehitusplats on paigal, mis jatkuwasti edenneb, wõi ümberpöördult, kas krunt ajub linnaosas, mida eriti puudutab kriisiaeg, millised on liiklemiswõimalused ja misjuguseid walgustusolud. Wastused neile küsimusile muidugi weel ei lahenda lõplikult krundi wäärtuse küsimust, need ainult osutawad, kui mitmekülgsed kaalutlused on wajalikud, kui krundis peituwad wäärtused tahetakse tuua esile wõimalikult täpselt. Kogu see küsimuste sari on tihedas seoses maja kawandiga.

Mis puutub ehituskuludesse, siis on need samuti mõjutatud mitmeist tegureist. Suurimad ebakindlad mõjutajad on konjunktuurimuutused. Näeme samasuguste nähtuste kordumist. Üldisele majanduslikule tõusuajale eelnenud kriisiaja lõpul tõuseb esile korterite otsimine. Korterite reserwi lõppemine näitab, et uutel majadel on korterite wäljaüürimise wõimalusi. Rahasaamine muutub hõlpsamaks. Kui siis sissetulek esimesest neis oludes ehitatud majadest osutub küllaldaseks ja kui nende soodsate tegurite mõjul rahahankimine uueks ehtusettewõtteks muutub endisest kergemaks, hakatakse ikka rohkem ehitama. Warsti selgub, et uued ehitused ei teegi lõppu korteriotsimistele. Ilmneb koretripuudus. Töötõimaluste suurenedes tekib suurem wajadus korterite järele. Perekondade asutamine wilgastub. Üldine optimism waldab nii ehitajaid kui ka üürnikke. Uute majade üürid osutawad tõusutendentsi. Unustatakse kergesti, et üüri kõrgus on möödunu nähe ja kõrgete üürikaalutluste põhjal ehitustegewus üha suureneb. Tootmise wilkusega käib kaasas ehitusmaterjali hindade ja töötasu tõus, kõrged üürid ja korterikitsikus. Aga loodusseadustele omase paratamatusega tuleb siingi kord seisak. Seisak siiski ei ole nii saatuslik kui see, et seisakule paratamatult järgneb langus majanduslikus elus. Selle järeldusena ilmneb tööpuudus, korterite tühjaksjäämine, alanew üür, ehitustegewuseks summade hankimise raskenemine jne. Ehitustegewuse alal lewib wähehaawal pessimistlik meeleolu, nii et see ikka enam waibub — et alata uuesti kriisiaja möödumisel.

Ehitustegewuse konjunktuurimuutused on niisiis tähtsaks teguriks elamu hankimishinna moodustumisel.

Aga nii suur osa kui nimetatud konjunktuurimuutusel ongi, see siiski ei otsusta küsimust isegi mitte elamute hankimishinna suhtes. Nii headel kui halbadel aegadel on ehitus enne moodustumist hunnik surnud materjali: telliskiwe, tsementi jne. Samuti kui krundiwäärtuse esiletoomine kuulub kawanditegijale, samuti ehitatawa maa-ala jagamine, põhiplaani tegemine, kuulub tema ülesannete hulka, sest need küsimused on lahutamatus seoses. Kas suudab kawanditegija anda surnud materjalile elawakstegewa hinge, s. o. kas ta ostab walmistada sellise põhiplaani, et see kinniswara tootmiswäärtuse seisukohalt oleks wõimalikult soodus, selles seisab küsimuse tuum. Plaani puudutaw osa on seni olnud hankimishinna koosseisus kõige wähem osa. See on sisaldunud krundi hinnale ja ehituskuludele lisanduwas kolmandas hankimishinnateguris, ehitusaegseis kuludes, wäga wäikese osana. See põhjeneb sügawale juurdunud waates, et elamu wäärtus sõltub ennekõike telliskiwide, naelte ja teiste ehituswahendite hinnast. Kriisiaeg 1930—33 on annud tähelepandawa õpetuse sellest, milline suhe wõib walitseda kinniswara hankimishinna ja tootmiswäärtuse wahel ja kuidas just põhiplaani õnnestumine omab suurimat tähtsust.

Kui waadelda näit. Helsingi maju aastailt 1925—29, näeb selliseid, kus on suure ruumidega kortereid. Niisuguseid elamuid sai ehitada wõrdlemisi odawa hinnaga kuupmeetri kohta. Ei pööratud tähelepanu sellele, et ehitusse oli tekkinud rohkesti kasutuid kohti, pimedaid soppe ja elamise seisukohalt mitterahuldawaid kortereid, tunti ainult rahuldust sellest, et kuupmeetri hind tuli wõrdlemisi odaw. Aga siis tuli kriisiaeg, mis puudutas kõigepealt just neid maju, kus oli ebaõnnestunud põhiplaan. Eespool öeldi, et konjunktuuri muutused moodustawad ebakindlaima, kuid ühtlasi suurima osa neist kinniswara hankimishinna tegureist, mis raskendawad normaalhindade arwestamist. Teeme siinkohal märkuse. Nii suur kui konjunktuurimuutuste mõju maja hankimishinnale ongi, maja tootmiswäärtust nad siiski ei mõjuta samal määral. On elumaju, mis on ehitatud kallil ajal, kuid mis on kriisiajalgi toonud küllalt tulusid, nii et nende pealt saadud protsent ei ole halwemailgi aastail laskunud keskmiselt hoiuprotsendist alamale. Kriisiaeg häwitas majanduslikult paljusid elamuid. Selletõttu ehk on lewinud arwamus, et kõik wiimase kõrgkonjunktuuri ajal ehitatud majad on majanduslikult ebaõnnestunud ettewõtted. See waade on ekslik. Edaspidised uurimused kindlasti tõestawad juba nüüd paljudest juhtudest ilmnewat tõsiasja, et kinniswara majanduslik häwing ja kriisiaeg ei tarwitse kuuluda kokku põhjuse ja tagajärje wahekorras. Kui majad olid põhiplaanilt õnnestunud ja kui ettewõtet olid juhtinud terwed põhimõtted, siis selline maja talus ka kriisiaega, kuigi oli ehitatud kõrgkonjunktuuri ajal. Ja on kindel, et üksi teine osa kinniswara hankimishinnast ei kanna nii kõrget protsenti kui see summa, mis kulutatakse õnnestunud ja otstarbeka põhiplaani muretsemiseks. Seda käsitust toetab teadmine, et samaaegselt ehitatud majades wõib eri ruumides sisseulet kwadraadilt kõikuda 15—30 margani kuus. Samuti waheldub sissetulek kuubilt aastas 25 margalt 40 margani. Aga wastawalt niisamasuuri erinewusi ei saa esineda ehitamiskuludes.

Kõik, mis on öeldud kinniswara hankimishinnast, osutab, et hankimishind on kinniswara tootmiswäärtuse eeldus. Maja objektiiwseks wäärtuseks hankimishind siiski ei ole, kuna niisamasuurte majanduslike wäljaminekutega wõib ehitada maju, mille tulud wõiwad olla erinewad. Kuna käesolewas käsitlemes kinniswaru ainult tulude allikana, siis on selge, et majade hindamisel tuleb pidada tähtsaimaks aluseks nendelt saadawat tulu üüri näol.

(Järgneb).

Klimatiseeritud korterid Inglismaal

Äsjaehitatud „Eaton House“ Londonis sisaldab 30 luksus-wäikekorterit, mis üürnikele pakuwad kõiki elektri abil mõeldawaid mõnususi. Peale elektpliidi ja külmutuskapi on iga korter warustatud kliimaseadmega, mis nii suwel kui talwel hoolitseb ühtlase õhuseisukorra eest eluruumides. Märkimiswäärt on, et Inglismaal iga korter omab omaette seadme, kuna seewastu Ameerikas eelistatakse majades tsentraal-kliimaseadmeid. Üksikkorteri kliimaseadme kasutamine läheb maksma nädalas keskmiselt 2,5 šillingit (meie rahas ca kr. 2.25).

Külmutuskapile sarnlew „ilmastikumasin“ on asetatud kööki. Seade on warustatud õhufiltriga ja aeglaselt tiirlewa wentilaatoriga ning toodab minutis 57 m³ klimatiseeritud õhku, wahetades eluruumis õhku tunnis 12 korda. Talwel ja jahedatel õhtutel soojendatakse õhku soojawee-küttega ühendatud küttekorude abil. Küte hakkab tööle automaatselt. Suwel hoolitseb õhu jahutamise ja niiskuse kõrwaldamise eest kompressioon-külmutusmasin, mis jahutab wälisõhu umbes 4,5—5,5° le C ühes liigse niiskuse wäljaeraldamisega.

Seade on warustatud temperatuuri ja niiskuse automaatse reguleerijaga, mis automaatselt lülib sisse küte- või jahutusseadme. Automaat on asetatud kotta wäikesele tahwlile.

Õhu juurewoolukanalid asuwad laes, kus sellels on mõned awausid. Tarwitatud õhk imetakse korterist ühe awause kaudu ja nimelt kõigist põranda lähedalt, kuhu on wiiduid wastawad kanalid.

Seade töötab täiesti waikselt, kusjuures kõlasummutajana on kasutatud wilti.

„Tehnika kõigile“.

„Pealinna Teataja“

käsitab majaomanike päevamuresid, on majaomanike huwide eest walwel ja annab praktilisi juhiseid majade korrashoiu alalt. „Pealinna Teataja“ on uudse sisuga

kõigi majaomanike häälekandja

Uuendage aegsasti „Pealinna Teataja“ tellimist 15. novembrist. Hoolitsege kõikides linnades, et ka Teie naaber telliks omale „PEALINNA TEATAJA“

Rendikruntide omanikelt nõutakse heakorraseadmete kulude tasumist

Linnades ja alevites ning alevike ehitusregulatsioonides ajakohastatakse rendimaade korraldamise seadust („R. T." nr. 10 — 1935. a.) põhjal algas 20. jaan. linna rendimaade eraldamine.

Linnavolikogu 16. detsembril 1936. a. otsuse põhjal määrati kindlaks eraldamisele tulevate kruntide maahind, millele tuleb arvata juure heakorraseadmete ehitamise kulu.

Harju maakorralduse komisjoni istungil selgus, et tahetakse eraldada linna kasuks võetavaid heakorraseadmete kulu ja sissenõudmise küsimus jätta linna lahendada.

Sellega ei nõustu linnavalitsus. Kuna heakorraseadmete ehitamise kulu korraga sissenõudmine tekitaks rentnikele raskusi, tuleks heakorraseadmete ehitamise kulu rentnikelt sisse nõuda 15 aasta jooksul, arvates võlalt neli prots. aastas intressi.

Kodukaunistamise aktsiooni teostamisel tähelepanu ka kodude seesmisele puhtusele

Majastikuolude muutumisel on linnas hoonete välisehitusfööd peagu lõppenud. Jääb veel sisemine viimistlemine. Mandates tagasi tänavusele ehitushooajale, peab märkima, et ehitustegevus on olnud eriti elaw. Rohkesti on püstitatud uusi nägusaid kiwihooneid. Kõrwuti uute hoonete püstitamisega on tänawu eriti rõhku pandud olemasolewate hoonete remonteerimisele ja wälise nägususe tõstmisele. Majaomanikud on märwimise teel antud hoonetele nägusama ilme, mis paiguti kooskõlastatud ühe tänawa või terwe teatawa kwartaali ilmega. Rohkesti on korrastatud piirdeid, istutatud muru ning moodustatud nägusaid eesaedu

Majaomanike poolt teostatud korrastustöiks on osalt annud tõuke ka riigiwõimu algatusel teostataw üleriigiline kodukaunistamise aktsioon.

Peale majaomanike on meie pealinna kaunistamisele elawalt kaasa aidanud ka omawalitsus rea parkide ja haljaswööndite asutamisega. Sarnane üldine wälispidine kaunistamine on olnud wõrdlemisi tulemusrikas ja lähemas tulewikus wõime peagu ütelda, et oleme teinud kõik, mis teostataw meie piiratud wõimaluste ulatuses.

Hoopis wähem rõhku on pandud kodude sisustamisele. Tundub, et meil ei juleta tungida erakortereisse. Ometi peaks siin midagi ette wõetama, et meie kodud muutuksid ka sisemiselt kultuursemaks. Kui me aga kaunistame kodusid ainult wälimuselt, siis muutume warsti inimese sarnaseks, kes kannab ainult korralikku pealisriietust, kuid aluspesu on must ja kärsenud ning isiku enese ihu näeb wett ja seepi wäga harwa. Meil walwatakse eriti elawalt hoowide ja prügikastide ning muude selliste asjade puhtuse üle, miks ei wõiks walwe tungida teatud piirides ka korterissegi? Eriti kannatawad meie korterid lutikate ja teiste sarnaste parasiitide all.

Majaomanik puhastab korteri tawaliselt peale üürniku wäljakolimist, kas wärwimise, tapetseerimise wõi mõnel muul teel. Tuleb sisse uus üürnik ja toob wanast korterist oma asjadega kaasa parasiite, siis pole majaomaniku püüdlusest puhtuse jäilitamisel oma majas wähematki kasu. Korteri sisemise puhtuse eest hoolitsemine lasub ikkagi üürniku õlul ja sellele tuleks juhtida wastawate kodukaunistamise kesskorralduste tähelepanu. Tänawu suwel korraldati küll mingisugune puhtusnädal, kuid selle ülesanne kandus enam wälisele küljele, kuna kodude sisemuse suhtes see algatus jäi wõoraks.

Teine küsimus, mis kerkib üles seoses kodude puhtuse eest hoolitsemisega, on wastawate edukate wahendite puudumine, millega oleks wõimalik häwitada lutikaid ja teisi parasiite. Apteekidest ja rohukauplustest müüdawad wahendid ei anna wajalikke tagajärgi, kuna need häwitawad parasiite ainult paikselt ja ajutiselt ning sunniwad neid otsima uusi pesituskohti tapeti wahel ja mujal.

Peaks loodama wastawad ruumid, kus kodanikud enne uude korterisse asumist saaksid põhjalikult puhastada oma mööbli ja riided. Sarnaseis eralduskambreis wõiks edukalt kasutada teatawaid mürkgaase, mis surmawad erandituft igasugused parasiidid.

Parasiitide kaotamine kortereis peaks kujunema meie kodukaunistamis-aktsiooni üheks esmajärguliseks ürituseks. See teeks ka meie kodud mugawaks ja päästaks meid mõnesuguste taudide hädaohust, mille edasikandjaiks sageli on mainitud parasiidid. Seetõttu tuleks kodude seesmisele puhtusele pühendada wõib-olla isegi enam tähelepanu kui wälisele wärwimis- ja kaunistamistööle, mis wõiks järgneda alles siis, kui meie kodud seesmiselt on juba puhtad ja korras.

Kodude seesmisele puhtusele ei saa kahjuks aidata kaasa ega anda mingit garantiid majaomanikud. Mis aitab see, kui majaomanik puhastab korteri korralikult ära ja üürib selle uuele üürnikule, kes toob kaasa lutikaid ja nende häwitamisega määrib peaaegu puhtad tapetid, muutes korteri seinad kirjuks. Siin tuleb ikkagi kaswatada kodanike endi lugupidamist puhtuse wastu ja nõuda eeltingimuste loomist parasiitide edukamaks häwitamiseks. Sellele tuleks juhtida ka kodukaunistamise aktsiooni teatawa tähelepanu.

Praktilisi juhiseid metalli puhastamiseks

Sigur — hea wahend pronks- ja messingesemete puhtana hoidmiseks

Metalli puhastamisel tuleb hoiduda teatawate wahendite tarwitamisest, nagu liiw wõi liiwasisaldawad puhastuswahendid. Sellised puhastuswahendid triimustawad kergesti läikiwaks poleeritud metalli. Seewastu on metalli puhastamisel eeskujulikuks abinõuks sigarite wõi sigarettide tuhk, mis ei kahjusta metallipinda, andes wiimasele ilusa läike, eriti hõbedale. Pronks- ja messingesemete puhastamiseks kasutatakse heade tulemustega — sigurit. Wiimase mahl segatakse wähese weega ning tõmmatakse siis harjaga puhastamisele tulewatele esemetele, harjates neid hoolikalt, misjärele loputatakse hästi soojas wees ning hõõrutakse pehme willase rätikuga üle. Metalli puhastamisel on pehmed willased lapid hädawajalised. Mitte tarwitada wanu räbalaid, waid paari tõeliselt head lappi, mis päraft tarwitamist hästi pesta salmiaaki sisaldawas seebiwahus. Päraft kuiwamist hoida need alal erilises kastis koos teiste puhastuswahendifega.

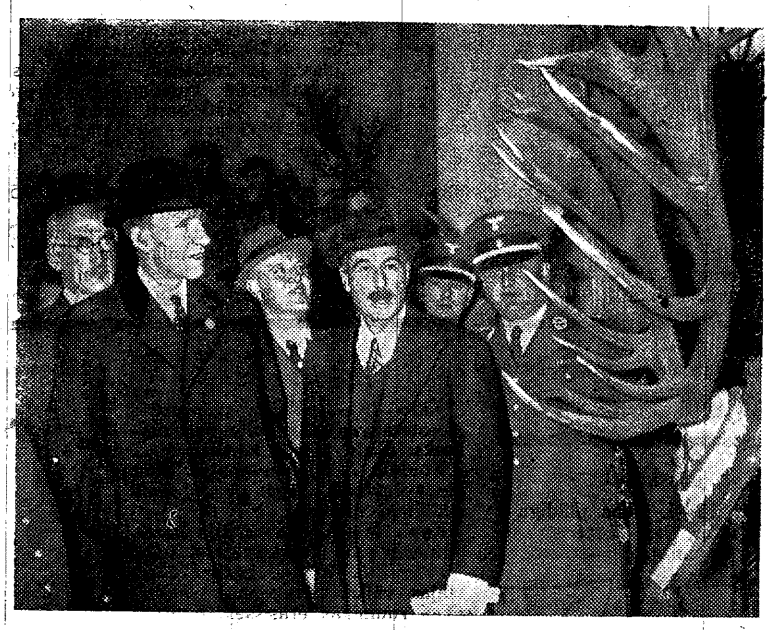
Waseft keedunõusid, mida tarwitatakse keetmiseks, ei tohi kunagi mingisuguse puhastuswahendiga puhastada. Neid tuleb päraft tarwitamist waid kuuma weega lopufada ning pehme lapiga kuiwatada. Seest puhastada leige soodalahusega.

Ka alumiiniumkeedunõusid ei tohi metalli puhastamiswahendiga puhastada. On nad seest tumedaks muutunud, siis keeta neis weidi hapukapsaid wõi rabarberit ja nõud muutuwad ilusaks ning heledaks. Hõbedat wõib alati pesta hõbeda puhastamisseebiga. Ka siinjuures on waja tagantjärele põhjalikku loputamist ning pehme willase lapiga hõõrumist.

Tsink-esemeid, pesuwanne ja teisi sääraseid, ei puhastata üldse, kuna tsink õhu käes kaftub halli korraga, mis teda kaitseb kahjustuse eest. Neid loputada waid leige soodaweega.

Messingit wõib samuti nagu pronksigi siguriga puhastada. Aldiselt on soowitatawad ka wedelad puhastuswahendid. Puhastuskastis peab alati olema wäike kõwa hari, mille abil saab nurkadest ja ilustustelt eemaldada puhastuswahendi jäänused.

Keesid ja iluesemeid puhastades panna nad kuuma seebiwette, froteerida iga üksikut pehme harja ja seebiga, loputada siis teises kuumas wees, milles seepi ei ole, ning kuiwatada pehme rätikuga.

Berliini jahiasjanduse näitus.

Majaomanike sünnipäevi

Hintzer, Alfons,	24. now.	1850.	a.
Kips, Liisa	„	1889.	a.
Michelson, Adolf	„	1878.	a.
Kull, Arnold	„	1906.	a.
Aaja, Friedrich	25. now.	1878.	a.
Martinson, Jüri	„	1894.	a.
Soone, Gustaw	26. now.	1890.	a.
Tammeweski, Marie	27. now.	1875.	a.
Preismann, Hans	„	1891.	a.
Tootsmann, Rosalie	„	1876.	a.
Paal, Jakob	„	1866.	a.
Hendrik, Mart	„	1882.	a.

Tehnilisi uudiseid

Rakulise tsemendi tarwitus Itaalias.

Itaalias wõeti hiljuti tarwitusele majade ehitamisel rakuline tsement (il cemento cellulare; le ciment cellulaire).

Rakuline tsement on tawaline tsement, mille segule tugewa raputamise teel lisatakse juure eriline wahutaw aine. Sel wiisil saadud tsement osutub täsnataolisels saaduseks paljude õõnsustega sisemuses; kaal, wõrreldes sama suure tawalise tsemendikogusega, on 30—70 prots. wäiksem. Seda tsementi tarwitatakse wälis- ja sisemüüride kattels, sisemiste wahemüüride ehitamiseks ja ta on eriti kohane mäestikumajade ehitamiseks.

Rakulise tsemendi spetsiifiline kaal on 700 kg m³; soojusejuhtiwus on minimaalne; peale selle on ta muutumatu ega wõta sisse niiskust.

Perenaistele

Toiduretsepte

Vene kreem.

Kolm munakollast wahustada kolme lusikatäie tuhksuhkruga tulise auru kohal. Jahtunult lisada 3 teelusikat rummi ja 1/4 liitrit kõwaks wahuks löödud wahukoort. Asetada jäätle.

Kartulikoogid.

400 gr eelmisel päeval keedetud kartuleid riiwida ja sõtkuda 200 gr jahu, 70 gr wõi, 2 muna ja wähese soolaga sileda taignaks, mis jahuga riputatud laual poole sõrme paksuselt laiali rullitakse. Sellest wõtta ümmargused koogid, määrida munaga ja asetada peale hautatud seeni. Katta teise koogirattaga ja hästi kokku suruda. Pealt koogid määrida munaga ja riputada üle köömnete ning juustuga. Praetakse al jus helepruuniks. Antakse lauale juurviljaga.

Shokolaadirullid

150 gr riiwitud mandleid wõi pähkleid, 200 gr suhkrut, 4 munawalget, 60 gr jahu. Mandlid peenendada ja wahustada koos munawalgega, segada suhkru ja jahuga ning lisada wett, et saaks paras wedelam taigen. See mass raswatatud ja jahuga riputatud plaadile walada (2 mm paksuselt), küpsetada tulises ahjus, lõigata siis nelinurkadeks ja küpsetada edasi. Nelinurgad keeratakse puupulga ümber, surutakse põhjaga wastu lauda ja wabastatakse pulgast. Nii saadud rullid jahtunult shokolaadiwõõbaga katta ja täita wahukoorega.

Rahwas punase laua ees

Ei olnud inseneri süü.

Ühel tänawuaastasel kewadepoole suwepäeval ootas Alide Soodla Pärnu m. ja Karja t. nurgal trammi. Sel ooteajal kukkus talle o.-ü. „Tilamu" ehitusel olewalt majalt kiwi wõi prohwitükk pähe.

Sündmuse kohta koostati protokoll, mille tulemusena wõeti ehituse järelewalweinsener Sacharias wastutusele. Temale pandi süüks, et ei olnud tarwitusele wõetud wajalikke abinõusid õnnetuste ärahoidmiseks.

Asi oli nüüd jaoskonnakohtus arutusel, kus adw. E. Anderson seletas, et tegemist oli juhusliku õnnetusega, mille eest ei saa keegi wastutada.

Asjaarutamisel selgus muuseas ka, et Alide Soodlale on ravi ja kahjutasu kindlustusseltsi poolt tasutud.

Kohtunik leidis, et tegemist oli juhusliku õnnetusega, ja mõistis ins. Sachariase õigeks.

Pööningutuba ei kasutatud elukorteriks.

Artur Varesel on Kullasepa t. nr. 4 maja. Ühel päeval leiti, et maja pööningukorral on ehitatud tuba, mida wõib kasutada elukorteriks. Kuna pööningukorteri ehitamine ei wasta ehitusseadustele, wõeti Vares kohtulikule wastutusele.

Asjas kuulati üle eksperdid ja tunnistajad, kelle seletuste põhjal adw. A. Schönberg seletas, et pööningukorterit kui niisugust ei ole. Pööningul on küll mingisugune tuba, kuid Vares ei ole seda kunagi elukorterina kasutanud. Sellel toal puuduwad ka elukorteri tundemärgid — ei ole ahju ega pliiti. Vares kasutab seda ruumi oma mitmesuguste tööriistade hoiukohana. Pealegi on see korteritaoline ruum pööningul olnud juba üle aasta, mispärast asi tuleks lõpetada ka aegumise tõttu.

Kohtunik otsustas Varese wastu tõstetud süüdistuse lõpetada aegumise tõttu.

Ei annud töölisele palgaraamatut.

Ehitusettewõtja Jaan Hiiob oli rikkunud puhkeaja ja töökaitse määrusi. Muuseas oli tal üle nädala kaks töölist, kellele polnud annud palgaraamatuid.

Hiiob wõeti kahes asjas wastutusele ja kohus mõistis temale ühes asjas 25 kr. ehk 7 päewa aresti ja teises asjas 10 krooni ehk 3 päewa aresti, kusjuures need karistused lähewad kooskõlastamisele, nii, et Hiiobil tuleb üldse maksta 25 krooni.

Turu teateid

Tallinna turg 23. novembril

Liha.

Sead tervelt 80–85; sealiha kiloviisi 90–120; seapead-jalad 70–75; singid, suitsu 180–230; ploomirasv 120–125; sulatatud rasv 150–155; loomaliha veer. 35–55; loomal. kg-viisi 45–85; vasikal. tervelt 60–75; vasikaliha kg-viisi 60–90; lambad, tervelt 45–55; lambal. kg-viisi 45–70; soolatud sealiha 100–120 s. kg.

Piimasaadused.

Taluvõi (kööginõi) 170–200; lauavõi 215–225; hapukoor 100–110; kohuplüm 35–40; juust sordi järgi 80–165 s. kg.

Tapetud linnud.

Tapetud kanad tk. 60–160; kanapojad 40–85; kodupardid 200–250; laanepüüd 100–120; haned 120–150 s. kg.

Kalad.

Värsked räimed 25–28; latikad 40–50; kameljad 30–40; lõhed 100–200; kohad 60–130; angerjad 150–200; ahvenad 35–50; haugid 50–60; siiad 50–60 s.

Suitsukalad.

Angerjad 200–350; lõhed 450–800; ahvenad 80–100; vimmad 80–120; haugid 100–120; siiad 150–250; räime kümme 6–10 senti.

Teisi turusaadusi.

Mesi kl. 160–180; kanamunad paar 12–16; sidrunid tk. 8–12; seened kg. 40–160 s.

Puuvili.

Õunad 15–60; pirnid 150–200; jõhvikad 30 s. kg.

Juur- ja aiavili.

Värsked kapsad 4–5; tomat 50–150; spinat 80–100; salat 150–200; kartulid 4–5; peedid 10–12; porgandid 8–10; kaalikad 7–10; hapukapsad 10–18; sibulad 30–35 s. kg

Jahu ja teravili.

Saiajahu 28–48; odrajahu 30–35; odratangud 32–40; kruubid 35–45; kaeratangud 38; kaerajahu 23–25; rukkijahu 20; rukkiterad 20–21; odraterad 18–20; kaeraterad 15–18; herned 30–40; läätsad 30–40; oad 35–40; manna 45–50 s. kg.

Raadio

Kolmapäeval, 24. novembril. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikukontsert helipl. 8.10 hommikupalvus Jaani kirikust — õp. T. Tallmeister. 8.30 Tallinn: turuteade. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 Anton Kasemets: Eesti muusika arengutee (IV). 18.30 Zelleri operetimeelodiaid. (Heliplaadid). 18.50 majanduslik ringvaade — toimetaja L. Grandberg. 19.05 Glasunovi balletimuusika. (Heliplaadid). 19.40 päevauudiseid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. Hinnanoteeringud. 20.05 Artur Kappi laule. 20.25 põllutöökoja rohumaade eriteadlane agr. H. Selja: Heinaseemne küsimus uudismaadele rohumaade rajamisel. 20.55 põllumajanduslikke teateid. 21.10 tangorütme. (Heliplaadid). 21.35 lastevanemate veerandtund. Õilme Ploompuu van Nest: Kas laps usaldab mind? 21.50 Artur Kappi õpilaste helitöid. 22.55 päevauudiseid.

Neljapäev, 25. november. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikukontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikupalv. Jaani kirikust — kand. mag. L. Teder. 13.00–13.40 kooliraadio. „Klaaspudeli elulugu" — õp. Paul Usai. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 kohvikumuusika „Kultasest". 18.30 inglise keele tund edasijõudnutele — R. Seth. 19.00 sisepoliitiline ringvaade. 19.15 heliplaadiuud. 19.40 päevauudiseid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. 20.05 Tšaikovski laule. Karl Ots (tenor). 20.25 pool tundi perenaistele. Kodumajanduskoja kodukäsitöö-nõunik Tiiu Kadak: Mida kinkida jõuluks. 20.55 tantsude-kontsert. RR orkester, juh. F. Nikolai. 21.25 kirjanduslikke uudiseid. (Tartust). 21.40 keelpillimuusika. RR orkester, juh. F. Nikolai. 22.10 instrumentaalkontsert (VIII). (Heliplaadid). 22.55 päevauudiseid.

Reedel, 26. novembril. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikukontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikupalvus Jaani kirikust — õp. R. Uhke. 8.30 Tallinn: turuteade. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 lastetund. Gert Helbemäe kuuldemäng „Varastatud unenägu". 18.30 eesti keele tund — R. Kress. 19.00 unustagem sügis! Heliplaate ja juttu. Koostanud Gert Helbemäe. 19.40 päevauudiseid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. Hinnanoteeringud. 20.05 ülemaailmlise Välis-Eesti päeva saade. 21.20 Eradots. dr. med. H. Normann: Missugune peab olema haigetuba. (Eesti Tervishoiu Muuseumi loeng, Tartust). 21.50 ameerika muusika. RR orkester, juh. prof. R. Kull. 22.15 aktuaalne veerandtund. 22.30 parafraase. RR orkester, juh. prof. R. Kull. 22.55 päevauudiseid.

Laupäeval, 27. novembril. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudis. 7.25 hommikukontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikupalvus Jaani kirikust — piiskopl. vikaar õp. A. Soomre. 8.30 turuteade. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 tööliskoja nõunik A. Renning: Tööliste olukord Rootsis. 18.30 muusikalist ajaviidet nädala lõpuks. RR orkester, juh. külalisena Voldemar Tago. 19.35 saatekava ülevaade. 19.40 päevauudiseid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. 20.05 välispoliitiline ringvaade — toimetaja Henno Rahamägi. 20.25 vanu toredaid tantsulugusid. 21.10 autoritund. Pedro Krusten loeb oma seni avaldamata novelli „Tühi varesepesa". 21.40 lõbus laupäeva-õhtu. Mari Mõldre loeb ja laulab ning mõndki muud. 22.15 kutse tantsule — J. Pori orkestrilt. Moodne tantsumuusika „Estonia" Valgest saalist. 22.55 päevauudiseid.

Elamistihedus

Mõtteid linna kodukohaõiguse fisseseadmisest

Elamistiheduse liigne suurus on kurb tõsiasi, mis on hakanud end tunda andma ka meie linnades. Linnade korterioludes on peale selle veel üks kurb nähe, nimelt, et nn. pliidiruum mängib õige suurt osa — kahtlemata liiga suurt osa — meie elukorteris.

Tunnustatakse üldiselt, et ühetoa-korter on perekonnakorteriks tõlbmatu, kuid hoolimata sellest, et seda on konstateeritud juba aastate eest, olukorras ei ole siiski läbi viidud parandust. Ühetoalise perekonnakorteri süsteem püsib endiselt.

Kus on siis viga ja mil viisil olukorda saaks parandada? Põhjus ei olene siin majaomanikest. Kuna see on ennemine ühiskondlik-sotsiaalne küsimus, mida saaks parandada rahva elamistaset tõstes, siis tuleb põhjust otsida õige kitsamalt elava rahvaosa halvemast elamistasemest ja osalt ka selle rahvaosa teadmatusest või hoolimatusest.

Üheks põhjuseks on veel kriisiaegadest järelejäänud maesus. Kõige tihedamini elava rahvaosa elamistaset tuleb tõsta ja maalt linna siirdumise küsimuses tuleks ühel või teisel viisil läbi viia see parandus, et isikud, kellel ei ole eelduşi tulla alaliselt toime linnas, ei saaks ka linnas kodukohaõigust.

Majanduskriisi tõusu ajal meelitab muuseas paljusid inimesi linna elaw ehitustegewus. Kuid need rahwahulgad ei juuda end elatada linnas wähegi halwema aja tulles ja just selline rahwaosa hulgas on korteriwilets suurim. Need inimesed katsuwad end elatada sel teel, et üürikatse suurem korter, kui oma jaoks waja, ja wõetakse siis allüürnikke, kelle poolt maksud üüri ülejäägist püütakse siis ülal pidada kogu peret. Olgu see üheks näiteks.

Mõnede ringkondade arwamuse järgi wõib selle elamistüsimuse lahendust ja olukorra parandust saawutada lihtsalt elamute ehitamisega. Asjatundjate poolt on siiski osutatud, et see seisukoht ei ole paikapidaw, nii et need nõuded ei ole pääsenud maksmusele.

Kuna elamistüsimustele nüüd on pühendatud üldisemalt tähelepanu, julgeme loota, et neid küsimusi käsitlewad komiteed jõuawad tulemustele, mis toowad küsimusele õnneliku lahenduse.

Pudemeid

Üks tuntud näitleja astus esimest korda lawale prowintsiteatris. Kuna ta oli alles wäga noor ning närwiline, suhtus publik temale tiuskilult. Üks wihane pealtwaataja wiskas õnnetut isegi — kapsapeaga. Niipea kui see lawale kukkus, tõstis näitleja selle üles ja astus rahulikul sammul rambi ääre. Ta tõstis käe, wihjas kapsapeale ning ütles:

„Minu daamid ja härrad, olen teile tänulik teie poolehoiuawalduste eest! Kuid ma poleks uneski wõinud uskuda, et üks kõrgestiharitud publiku seast heameelest kaotab oma pea."

Selleşt peale lõikas ta menu.

Wäljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts.
Wastutaw toimetaja: A. Nirk.

Korteripakkumised

1. jaoskond.

Graniidi 23—1. Tuba pliidiga I korral, elekter, vesi korteris, kloset kojas, 2 vaiksele inimesele.

Sõja 15—1. Suurus 38 ruutm. 1—2 tuba köögi ja esikuga I korral, elekter, vesi ja kloset korteris, vann üldine. Vabaneb 24. nov. p. l., väikesele intelligent perek.

Volta 34, küsida Tõllu 10—10 Sõja t. nurk. 3 tuba köögi ja esikuga I korral, elekter, vesi ja kloset korteris, vann üldine. Vabaneb 2. detsembril. Uues majas.

4. jaoskond.

Viljandi 22—18. 2 tuba pliidiga, esik, I korral, elekter, vesi ja kloset korteris, vann üldine. Ühes sõiduautogaraažiga ehk ilma.

5. jaoskond.

Keemia 9. Tuba kindla vaheseina ja pliidiga I korral, elekter, vesi õues puurkaevus, kloset kojas.

Oskari 3—6. Suurus 63 ruutm. 3 tuba köögi ja esikuga III korral, elekter, vesi ja kloset korteris.

Toomkuninga 10—5. Suurus 72 ruutm. 3 tuba, köök, esik, I korral, elekter, vesi ja kloset korteris. Üür 60 krooni.

6. jaoskond.

Aida 9—4. Tuba pliidiga I korral, elekter, vesi ja kloset kojas.

NÕMMEL.

Metsa 44. Suurus 42 ruutm. 3 tuba kõigi mõnusustega III korral, elekter, vesi ja kloset korteris, vann üldine. Suur aed, päikeseküllane, vaikne rajoon. Vaiksemale perekonnale. Vabaneb 5. detsembrist.

Pääskülas.

Kirsi 26, viis minutit jaamast. 3-toaline soe talvekorter uues majas. Vesi ja elekter korteris. Vann, pesuköök ja pööning.

Üksikud toad.

Karu 12—2. Kindl. teenistuses meesterahvas võib tulla kaasüüriliseks. (Kuiv ja soe korter).

Koidula 7—5, hoovimajas. Suur ilus, erasissek. tuba ära anda mööbliga või ilma.

Kopli 50—1. Ametiskäija meesterahvas võib kaasüüriliseks tulla.

Israeli 14—6, hoovimajas. Uues majas väiks. perekonnas valgusrikas ruumikas erasissek. omaette mööblita tuba ära anda. Soovikorral köögi tarvitam. Hind 15 kr. Näha kella 2—7 õhtul.

Jakobi 27—4. Osalise mööbl. tuba ära anda üksikule isikule uues majas.

Oskari 7-a—5 Tuba köögi tarvitusega üksikule isikule ära anda. Hind 15 krooni. Näha kella 7 õhtul.

Paldiski m. 23-a—6. Mööbl. tuba uues majas ära anda intel. isikule.

Pronksi 6—3. Hästi möbl. 2-toaline korter ära anda kõigi mõnusustega 1—2 intel. isikule, kas pansioniga ehk ilma. Näha 12—7 õhtul.

Põhja puiestee 15—4. Suur tuba osalise mööbliga ja vanni tarvitamisega, ära anda ametiskäijale meesterahvale.

S. Tartu 52—2. Kaasüüril. võivad tulla ametiskäijad preilid. Näha terve p. tel. 313—96.

Sõja 36—9 kaasüüril võib tulla kindlas teenistuses meesterahvas.

Tartu mnt. 29—1. Möbl. tuba välja üürida kahele viisakale noormehele.

Tedre 21. Tuba ilma pliidita ära anda korralikule naisterahvas, ühes valgustuse ja küttega, soovik. kostiga. Hind 15 krooni.

Teateid Vismari 36—11. Raua tän. väike, vähese mööbliga tuba kõigi mugavustega ära anda intelligent ametisk. isikule. Näha kella 5—6.

Telliskivi 52—9. Kindlas teenistuses noormees võib saada omaette toa noormehe juures. Näha 5—7 õhtul.

Toomkuninga 19—5. Kindlas teenistuses vanem meesterahvas võib kaasüüriliseks tulla üksiku vanema naister. juure.

Toomkuninga 22—9. Kaarli kiriku ligidal. Ilus suur päikesepoolne ilma mööbl. tuba ära anda kindlas teenistuses isikule.

Tähe 5—5. Tööstusruumid välja üürida.

Vabriku 35—18, hoovimaja II p. uks. Kaasüüriliseks võib tulla kindlas teenistuses korralik isik. Näha õhtupoole.

Valgevase 7—9. Preili võib tulla kaasüüriliseks, uude majja.

Valgevase 10—10. Ära anda ametiskäijale naisterahvale mööbliga tuba köögi tarvitam. Vann. korteris keskküte.

V. Kalamaja 3—9. Kindlas teenistuses naisterahvas võib toakaaslaseks tulla üksiku naisterahva juure, soovitav, kellel oma voodi. Näha p. kella 5 p. l.

Vana Kalamaja 9—4. Ilus, soe möbleeritud tuba kohe välja üürida üksikule ametiskäijale härrale.

Vilmsi 12—5. Korralik, ametiskäija noormees võib toakaaslaseks tulla. Näha pühap. kuni kella 15, ärip. peale kella 13.

Triikrauad, keeduplaadid, keedunõud, sukeldus-keetjad — oma töö
Parandus kiire ja korralik
Eldro
Lai 1, telefon 450-29.

Värvid, värnits, tapeedid
ja igasugused
maaliritarbed
T.-Ü.
MAJA
Estonia p. 25.
Uusi tapeedi-mustreid Belgiast kohale jõudnud.

Moodsaid aknakardinaid soovitab suures valikus pesuriidekauplus J. Pürn
Estonia teatrimaja 16 --- Telefon 459-79

LAUDU
soovitab
Karl Simon'i
saeveski ja ehitusmaterjalide ladu
hööveldatud ja höövelda mata, prusse, seinapalke, liiste, mitmesuguseid latte, trepikäsipuid ja muud
Kopli 9, el. 441-53

EHITUS / REMONT-MAALRITÖÖD
KUNSTGRANIIT/DEKORATSIOON
B. KOROLEV / KONTOR: Tallinn, Harju 35
DIPL. MAALERMEIST. / KÕNETRAAT: 524-71
NÕMME, HIIU TÄNAV 35

Äraköhi.
Äraköhi soovitame köha vastu rinna- ja kopsuhaiguste puhul. Eht ainult „punase ankruga". Valmistaja Medikon, Tallinn.

A. Iljaschev
Ehitus- ja remonttööd.
Eelarved ja kalkulatsioonid tasuta.
Tallinn, Janseni 3—1. Telef. 317—69.

„Külvaja" trükk, Tallinn, Rataskaevu 6, tel. 450-67